

มติชน

ปีที่ 40 ฉบับที่ 14342 วันเสาร์ที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2560 หน้า 7

SW.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร เมืองสมุนไพร : มาตรฐาน ออย.สู่สากล

“โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร”

จ.ปราจีนบุรี เป็นหนึ่งใน 4 จังหวัด (เชียงราย สกลนคร สุราษฎร์ธานี) นำร่องโครงการเมืองสมุนไพร (Herbal City) ซึ่งเป็นหนึ่งในแผนแม่บทแห่งชาติ ว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทยที่รัฐบาลมอบให้กระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อน และถ่ายทอดนโยบายระดับชาติลงสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัด และนำร่องในพื้นที่เพื่อพัฒนาให้ประเทศไทยส่งออกวัตถุดิบสมุนไพรคุณภาพและผลิตภัณฑ์สมุนไพรในระดับอาเซียน

จึงไม่แปลกที่ รพ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร จะติดโผเมืองสมุนไพรครั้งนี้ เพราะนับเป็นหน่วยบริการที่มีการขับเคลื่อนการใช้สมุนไพรมานาน มีการวิจัยพัฒนาจนเกิดเป็นองค์ความรู้ถ่ายทอดจากอดีตสู่ปัจจุบัน เรียกว่าเป็นทางเลือกด้านแพทย์แผนไทยที่ควบคู่กับแพทย์แผนปัจจุบันก็ว่าได้

ล่าสุด นพ.วันชัย สัตยาวิฑูรย์ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กล่าวระหว่างนำคณะสื่อมวลชนลงพื้นที่ศึกษาดูงานการผลิตและแปรรูปสมุนไพรไทยที่ได้มาตรฐานสากล เมื่อวันที่ 5-6 มิถุนายน 2560 ว่า อย.ได้ส่งเสริมให้

ผู้ผลิตยาแผนโบราณทุกระดับพัฒนาการผลิตให้ได้มาตรฐานด้านการผลิต และส่งเสริมให้มีศักยภาพในการผลิตสู่มาตรฐานสากล (PIC/S GMP) เพื่อสร้างโอกาสให้ยาสมุนไพรสามารถแข่งขันในตลาดต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันสถานที่ผลิตยาแผนโบราณหลายแห่งสามารถยกระดับตามมาตรฐาน ซึ่ง รพ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร ก็เช่นกัน อีกทั้ง ยังสร้างรายได้ให้แก่คนในพื้นที่ มีกลุ่มสมุนไพรบ้านดงบัง ซึ่งเป็นแหล่งปลูกสมุนไพรแหล่งสำคัญได้ส่งวัตถุดิบให้แก่ รพ.เพื่อผลิตยาสมุนไพรและผลิตภัณฑ์อื่นๆ

เมื่อพูดถึงเมืองสมุนไพร หลายคนอาจรู้สึกถึงกลิ่น ภาพพืชพันธุ์ต่างๆ เต็มไปหมด มีสูตรตำรับยาแก้แค้นคุณลุงและน้ำเกรงขาม แท้จริงแล้ว เมืองสมุนไพรที่ รพ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร นอกจากองค์ความรู้ด้านสมุนไพร ผลิตภัณฑ์ ยาที่นำชื่อมาแล้ว ยังมีเสน่ห์อื่นๆ ที่เรียกว่าเป็น รพ.หนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวที่ควรมา

ยืนยันจาก ญ.สุภาภรณ์ ปิติพร รองผู้อำนวยการด้านการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร รพ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร และ ญ.ผกากรอง ชวีอุษิราภัสสรชำนานูการ รพ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร นำคณะเยี่ยมชมพร้อมให้ข้อมูลที่น่าสนใจว่าอภัยภูเบศรแบ่งออกเป็นสาม รพ. ที่ให้บริการด้านสุขภาพอย่างครบวงจร อีกทั้งภายใน รพ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร ยังมี รพ.การแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เพื่อให้บริการอย่างครบวงจรทั้งแพทย์แผนไทยและแพทย์แผนปัจจุบัน และส่วนของมูลนิธิ รพ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี โดยมูลนิธิทำการผลิตผลิตภัณฑ์คุณภาพจากสมุนไพร ส่งเสริมชุมชนและสิ่งแวดล้อม

จุดเริ่มของการพัฒนาสมุนไพรอภัยภูเบศรนั้นเริ่มจากเมื่อปี 2540-2541 ไทยประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ และในปี 2542 รพ.จึงได้จัดทำโครงการสาธิตการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร รพ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศรขึ้น โดยมีการสาธิตการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรอย่างครบวงจร ตั้งแต่การปลูก การเก็บเกี่ยว การแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพร การควบคุมคุณภาพวัตถุดิบ การผลิตเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปไปจนถึงการจำหน่าย อย่างไรก็ตาม จากจุดนั้นได้มีการพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการผลิตผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร จนสามารถผลิตได้ทั้งผลิตภัณฑ์ยา ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร เครื่องสำอาง โดยผ่านมาตรฐานจาก อย. และมาตรฐานระดับสากล

ญ.ผกากรองบอกอีกว่า เราไม่ได้แค่ผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อจำหน่ายเท่านั้น แต่เรายังสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน สนับสนุนการปลูกสมุนไพรระดับต้นน้ำ โดยจะรับซื้อสมุนไพรเฉพาะเกษตรกรที่รวมกลุ่มกัน ไม่รับรายเดี่ยว เพื่อให้เกิดอาชีพระดับชุมชนขึ้น ซึ่งจะมีเกณฑ์ในการรับซื้อ โดยต้องเป็นการปลูกแบบเกษตรอินทรีย์ และแต่ละพื้นที่ก็จะมีเหมาะสมในการปลูกสมุนไพรแต่ละชนิดที่แตกต่างกันไป ทั้งสภาพพื้นที่ ทั้งปริมาณสารสำคัญในสมุนไพรบางพื้นที่ปลูกแล้วได้มากกว่าที่อื่นๆ อาจเพราะการดูแลหรือสภาพดิน สภาพแวดล้อม ฯลฯ ยกตัวอย่าง บ้านดงบัง จ.ปราจีนบุรี จะส่งสมุนไพรให้ทางเรา ซึ่งพบว่าในสมุนไพรมีสารต้านอนุมูลอิสระสูงกว่าที่อื่นๆ นอกจากนี้ยังมีเชิงรายได้ส่งมะขามป้อม ซึ่งเป็นสมุนไพรที่มียอดจำหน่ายสูงที่สุด

“ยาแก้อิมะขามป้อมเป็นผลิตภัณฑ์ที่ขายดีมาก ขณะที่เพชรสังฆาตก็เป็นอีกสมุนไพรที่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น และจากมีการรื้อข้อมูลจากอินเดียว่าช่วยเรื่องกระดูกพรุน และชะลอกระดูกให้บางลงได้ ซึ่งเรื่องนี้จะมีการวิจัยต่อไปในอนาคต”
ญ.ผกากรอง กล่าวทิ้งท้าย

อย่างไรก็ตามล่าสุด รพ.อภัยภูเบศรได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในการให้งบประมาณกว่า 390 ล้านบาทเพื่อนำมาพัฒนาและขับเคลื่อนเมืองสมุนไพรอย่างต่อเนื่อง แน่่อนว่าในอนาคตน่าจะเห็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรใหม่ๆ อีก เพราะเร็วๆ นี้จะมีการลงเครื่องจักรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมากขึ้น
สมุนไพรไทยไม่ธรรมดาจริงๆ...

วารุณี ลิทธิรังสรรค์

waruneecat11@gmail.com